

Në bazë të nenit 55 paragrafi 1 të Ligjit për organizimin dhe punën e organeve të administratës shtetërore ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" Nr. 58/00, 44/02, 82 / 08,167 / 10,51 / 11, 96 /2019 dhe 110/2019) dhe neni 22 paragrafi 1 i Ligjit për Arsimin e Mesëm ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" Nr. 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99 , 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81/08, 92/08, 33/10, 116 /10, 156/10, 18/11, 42/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15, 98/15, 145/15, 30/16, 127/16, 67/17 dhe 64/18) dhe neni 3 i Ligjit për Shkollën e Mesme për Matematikë - Informatikë ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" Nr. 64/18) u miratua nga ministrja e Arsimit dhe e Shkencës, Programi mësimor për gjuhë maqedonase për nxënësit e bashkësive tjera për vitin II (e dytë) në gjimnazin matematikë-informatikë.

MINISTRIA E ARSIMIT DHE E SHKENCËS

BYROJA E ZHVILLIMIT TË ARSIMIT



Programi mësimor

GJUHË MAQEDONASE DHE LETËRSI PËR NXËNËSIT E BASHKËSIVE TË TJERA

për vitin II

Gjimnazi për Matematikë dhe Informatikë

Shkup, 2021

Titulli i programit mësimor	Gjuha dhe letërsia maqedonase për nxënësit e bashkësive tjera
Lloji i programit mësimor	I detyrueshëm
Vlera kreditore e programit mësimor	3 (tre) ECVET ¹ kredi
Titulli dhe niveli i kualifikimeve	niveli IV (katërt)
Viti mësimor	II (i dytë)
Numri i orëve, javore/vjetore për realizimin e programit mësimor	2/72
Qëllimet e programit mësimor	<p>Nxënësi/nxënësja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - të thellohet njohja e gjuhës standarde maqedonase si mjet komunikimi; - të jetë në gjendje për shprehje të pavarur me gojë dhe me shkrim; - të jetë në gjendje të lexojë pohime të shkurtra mbi tema të njohura dhe më pak të njohura nga profesioni përkatës; - të jetë në gjendje të kuptojë, përjetojë dhe interpretojë tekste letrare dhe të tjera nga letërsia maqedonase; - të zhvillojë aftësitë individuale për komunikim të pavarur kritik dhe krijues me një tekst letrar.
Temat / fushat / njësitet modulare të programit mësimor	<p>1. GJUHA</p> <p>2. LETËRSIA MAQEDONASE</p> <p>3. KOMUNIKIMI</p>
Kushtet materiale-teknike dhe	Mësimi organizohet në klasë ose në kabinet, dhe si përjashtim ndiqet nga aktivitetet shoqëruese që ndryshojnë vendin e realizimit (institucionet kulturore, institucionet shkencore, bibliotekat, kinematë, bibliotekat e mediave, etj.).

¹ Ligji i Kornizës nacionale të kualifikimeve.

hapësinore	
Normativi për kuadrin mësimor	<p>Programin mësimor e realizojnë persona me grupe studimore të përfunduara:</p> <ul style="list-style-type: none"> - letërsia maqedonase dhe letërsitë sllavojugore, drejtimi mësimor, VII / 1 ose VIA sipas KMK dhe 240 SETK; (ish - grupi Historia e letërsive të RSFJ -së); - letërsia maqedonase dhe letërsitë sllavojugore me gjuhën maqedonase si lëndë të dytë kryesore, drejtim mësimor, VII / 1 ose VIA sipas KMK dhe 240 SETK; - gjuha maqedonase dhe gjuhët sllavojugore me letërsinë maqedonase dhe letërsitë sllavojugore si lëndë të dytë kryesore, drejtim mësimor, VII / 1 ose VIA sipas KMK dhe 240 SETK; - gjuha dhe letërsia maqedonase, drejtimi mësimor, VII / 1 ose VIA sipas KMK dhe 240 SETK; - letërsia e përgjithshme dhe krahasuese, drejtimi i mësimor, VII / 1 ose VIA sipas KMK dhe 240 SETK.

GJUHË

Nr. rend.	Rezultatet e mësimit	Përmbajtjet dhe konceptet	Aktivitetet dhe metodat	Standardet e vlerësimit
1.	<p>ZHVILLIMI HISTORIK I GJUHËS MAQEDONASE Nxënësi/nxënësja do të jetë i/e aftë të: - numëron faktet historike në lidhje me luftën për pavarësinë gjuhësore të K. P. Misirkov; - interpreton pikëpamjet e Misirkov për gjuhën standarde maqedonase.</p>	<p>Pikëpamjet e Krste Petkov Misirkov mbi gjuhën letrare maqedonase</p>	<p>Leximi dhe analizimi i fragmenteve nga libri "Për çështjet maqedonase". Shikimi i një dokumentari për Krste Petkov Misirkov. Prezantimi i një harte dialektore në gjuhën maqedonase.</p>	<p>Nxënësi mund të: - deklaroi udhëzimet themelore për krijimin e gjuhës letrare sipas Misirkov; - nxjerr një përfundim pse Misirkov qëndron për ato pikëpamje për gjuhën letrare; - analizon kuptimin e veprës "Për çështjet maqedonase".</p>
2.	<p>FONETIKA DHE FONOLOGJIA - thekson fjalët e përbëra duke respektuar rregullin për theksin e rrokjes së tretë; - bën dallimin në theksimin e një grupi të caktuar fjalësh që nuk janë theksuar sipas rregullave për theksimin e rrokjes së tretë;</p>	<p>Theksi në fjalët e përbëra Shmangia nga theksi i rrokjes së tretë</p>	<p>Ushtrime për theksimin e fjalëve të përbëra. Ushtrime të theksimit në lidhje me rregullat për shmangien nga theksi i rrokjes së tretë. Pohime të sakta / të pa sakta. Dëgjimi i një incizimi me fjalë të theksuara saktë dhe të pasakta.</p>	<p>- jep shembuj të fjalëve të përbëra dhe i thekson ato; - numëron rastet në të cilat nuk zbatohet rregulli për theksin e rrokjes së tretë; - bën dallimin midis fjalëve të theksuara në rrokjen e tretë nga fundi i fjalës dhe fjalëve që shmangen nga ai rregull;</p>
	<p>- i thekson fjalët e huaja të futura në gjuhën standarde maqedonase;</p>	<p>Theksi në fjalët e huaja</p>	<p>Ushtrime për theksimin e fjalëve të huaja. Pohime të vërteta / të rreme. Krahasimi i theksit mbi internacionalizmat në gjuhën maqedonase dhe në gjuhën amtare.</p>	<p>- dallon fjalët e huaja që kanë theks të ndryshëm;</p>

	- shqipton tërësinë e theksit.	Tërësi theksore	Ushtrime për tërësinë e theksit. Pohime të sakta/të pasakta. Nxënësit regjistrohen dhe vetëvlerësohen kur lexojnë një tekst që ka tërësinë e theksit.	- identifikon fjalët e huaja;
3.	MORFOLOGJIA - njeh mbiemrat në fjali; - përdor mbiemra në fjali; - përpilon fjali në të cilat përdor mbiemra;	Mbiemrat (kategoritë gramatikore të mbiemrave, krahasimi i mbiemrave)	Ushtrime për njohjen e mbiemrave në një tekst ose fjali të dhëna. Ushtrime që do të dallojnë mbiemrat nga fjalët e tjera të ndryshueshme. Ushtrime për përputhjen e mbiemrave me emrat sipas gjinisë, numrit dhe artikullit të caktuar. Ndërton fjali me mbiemra. Ushtrime të vlerësimit të mbiemrave. Ushtrime me zgjedhje të shumëfishtë. Plotësimi i fjalive me një mbiemër të përshtatshëm. Pohime të sakta / të pa sakta.	- bën dallimin midis mbiemrit dhe llojeve të tjera të fjalëve; - dallon kategoritë gramatikore të mbiemrit; - harmonizon mbiemrat me emrat sipas gjinisë, numrit dhe përcaktueshmërisë; - krahason mbiemrat;

<ul style="list-style-type: none"> - dallon përemrat nga llojet e tjera të fjalëve; - klasifikon llojet e përemrave (vetorë dhe dëftore); 	<p>Përemrat (përemrat vetorë dhe dëftorë)</p>	<p>Ushtrime për njohjen e përemrave në një tekst ose fjali të dhënë. Ushtrime që do të dallojnë përemrat nga fjalët e tjera të ndryshueshme. Përpilon fjali me përemra. Ushtrime me zgjedhje të shumëfishtë. Plotësimi i fjalive me një përemër të përshtatshëm. Pohime të sakta / të pa sakta. Paraqitja grafike e llojeve të përemrave.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - identifikon llojet e përemrave vetorë; - përpilon fjali me përemra;
<ul style="list-style-type: none"> - dallon numërorët si fjalë që tregojnë sasi; - tregon numërorin e saktë dhe të përafërt; 	<p>Numërori</p>	<p>Ushtrime për njohjen e numërorit në një tekst ose fjali të dhëna. Ushtrime që do të dallojnë numërorët nga fjalët e tjera të ndryshueshme. Përpilon fjali me numërorë. Ushtrime që do të dallojnë numërorët e përafërt nga numërori i saktë. Ushtrime me zgjedhje të shumëfishtë. Plotësimi i fjalisë me numrin e duhur. Pohime të sakta / të pa sakta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - identifikon numërorin në fjali; - bën dallimin midis numërorit me numërorë të saktë dhe të përafërt;

	<p>- përdor lidhëzat midis fjalëve dhe midis pjesë-fjalive në fjalinë e përbërë;</p>	<p>Lidhëzat</p>	<p>Ushtrime për njohjen e lidhëzave në një tekst ose fjali të dhëna. Ushtrime që do të dallojnë lidhëzat nga fjalët e tjera të pandryshueshme. Përpilon fjali me lidhëzat. Ushtrime që do të dallojnë lidhëzat e thjeshta nga ato të përbëra. Ushtrime me zgjedhje të shumëfishtë. Plotësimi i fjalive me lidhëzën e duhur. Pohime të sakta / të pa sakta.</p>	<p>- përcakton funksionin e lidhëzës; - gjen lidhëzat në një tekst; - përpilon shembuj me lidhëzat;</p>
--	--	-----------------	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - njeh funksionin e ndajfoljeve në gjuhën standarde maqedonase; - dallon llojet e ndajfoljeve (për kohën, vendin, mënyrën dhe sasinë); 	<p>Ndajfolje (për kohën, vendin, mënyrën dhe sasinë)</p>	<p>Ushtrime për njohjen e ndajfoljeve në një tekst ose fjali të dhëna. Ushtrime që do të dallojnë ndajfoljet nga fjalët e tjera të pandryshueshme. Ndërton fjali me ndajfolje. Ushtrime që do të dallojnë lloje të ndryshme të ndajfoljeve. Ushtrime me zgjedhje të shumëfishtë. Plotësimi i fjalive me një shtojcë të përshtatshme. Pohime të sakta / të pa sakta. Përpilimi i grafikoneve dhe shfaqja vizuale e ndajfoljeve.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - numëron ndajfolje me kuptime të ndryshme; - përpilon fjali duke zbatuar një ndajfolje të përshtatshme;
--	---	--	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> - përdor parafjalë me kuptimin e tyre të vërtetë; - formon fjali duke përdorur parafjalë; - ka përdorur pasthirrat në fjalim; - njeh funksionin e pasthirmave; 	Parafjalët, pasthirrat	<p>Ushtrime për njohjen e parafjalëve dhe pasthirmave në një tekst ose fjali të dhëna. Ushtrime që do të dallojnë parafjalët dhe pasthirrat nga fjalët e tjera të pandryshueshme. Përpilon fjali me parafjalë dhe pasthirra. Ushtrime me zgjedhje të shumëfishtë. Plotësimi i fjalive me parafjalë dhe pasthirmë të përshtatshme. Pohime të sakta / të pa sakta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - përcakton kuptimin e parafjalëve dhe pasthirmave në gjuhën maqedonase; - rendit kuptimet e parafjalëve të caktuara; - krahason funksionin e parafjalëve dhe pasthirmave në gjuhën maqedonase me gjuhën amtare;
4.	<p>SINTAKSA</p> <ul style="list-style-type: none"> - dallon fjalitë që përmbajnë atribut dhe apozicion; - ndërton fjali me atribut dhe apozicion. 	Gjymtyrët e dyta të fjalisë (atributi dhe apozicioni)	<p>Ushtrime për njohjen e fjalive që përmbajnë atribut dhe apozicion Shkrimi i fjalive me atribut dhe apozicion me terminologjinë e përshtatshme nga profesioni. Ushtrime me zgjedhje të shumëfishtë. Ushtrime me plotësimin e fjalisë duke shtuar atribut dhe apozicion. Pohime të sakta / të pa sakta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - njeh fjalitë që përmbajnë atribut dhe apozicion; - ndërton fjali me atribut dhe apozicion; - bën dallimin midis fjalive që përmbajnë atribut dhe apozicion;

	<p>- dallon fjalitë me kundrinorin e drejtë nga fjalitë me kundrinorin e zhdrejtë;</p>	<p>Kundrinori i drejtë dhe i zhdrejtë</p>	<p>Ushtrime për zbulimin e kundrinorit të drejtë dhe të zhdrejtë.</p>	<p>- përcakton se çfarë është kundrinori i drejtë dhe i zhdrejtë;</p> <p>- krijon fjali me kundrinorin e drejtë dhe të zhdrejtë;</p> <p>- përcakton kundrinorin e drejtë dhe të zhdrejtë në fjali;</p>
	<p>- dallon fjalitë me pjesët plotësuese të ndryshme të kallëzuesit.</p>	<p>Pjesët plotësuese të kallëzuesit (për kohën, vendin, mënyrën, sasinë dhe qëllimin)</p>	<p>Ushtrime për njohjen e fjalisë që përmbajnë pjesët plotësuese të kohës, vendit, mënyrës, sasisë dhe qëllimit.</p> <p>Shkruani fjali që përmbajnë pjesët plotësuese të kohës, vendit, mënyrës, sasisë dhe qëllimit.</p> <p>Pohime të sakta / të pa sakta.</p>	<p>- njeh fjali që përmbajnë pjesët plotësuese të kallëzuesit (të kohës, vendit, mënyrës, sasisë dhe qëllimit);</p> <p>- ndërton fjali me pjesët plotësuese të kallëzuesit (të kohës, vendit, mënyrës, sasisë dhe qëllimit); - bën dallimin midis fjalive me pjesët plotësuese të kallëzuesit (të kohës, vendit, mënyrës, sasisë dhe qëllimit);</p>
		<p>Dy hartime me shkrim (6 orë)</p>		

LETËRSIA MAQEDONASE

Nr. rend.	Rezultatet e mësimit	Përmbajtjet dhe konceptet	Aktivitetet dhe metodat	Standardet e vlerësimit
1.	<p>ROMANTIZMI DHE RILINDJA TE POPULLI MAQEDONAS</p> <p>Nxënësi/nxënësja do të jetë i/e aftë të:</p> <ul style="list-style-type: none"> - thekson karakteristikat për veprimtarinë grumbulluese, autorët dhe veprat nga periudha e romantizmit dhe ringjalljes; - të bëjë dallime midis teksteve të Iluminizmit dhe Romantizmit; - analizon veçoritë tematiko-ideologjike të teksteve; -përdor një fjalor me fond të madh fjalësh. 	<p>Shfaqja dhe veçoritë e Iluminizmit në Maqedoni (1 orë)</p> <p>Jordan Hadzi Konstantinov - Gjiganti</p> <p>Mbledhësit e folklorit maqedonas: Dimitar Miladinov (Përmbledhja e Miladinovëve); Kuzman Shapkarev Konstantin Miladinov: "Malli për Jugun" (Т'га за југ"), "Bisera"</p> <p>Rajko Zhinzifov: "Shëtitje" ("Прошедба")</p> <p>Grigor Prlichev: "Serdari" ("Сердарот")</p>	<p>Lexoni tekste në mënyrë të pavarur.</p> <p>Krahasimi i teksteve të një periudhe më të lashtë.</p> <p>Transmetimi i incizimeve audio dhe video për rilindësit.</p> <p>Krahasimi i disa prej veprave të përkthyer në gjuhën amtare.</p> <p>Të shkruarit e përshtypjeve tuaja për veprat.</p> <p>Diskutimi.</p> <p>Kërkimi i materialeve dhe sistematizimi i tyre për përpilimin e një prezantimi.</p>	<p>Nxënësit mund të:</p> <ul style="list-style-type: none"> - numëron autorët dhe veprat nga periudha; - njeh motivin dhe idenë; - jep një pasqyrë të autorëve dhe veprave të periudhës; - analizon dhe shpjegon përmbajtjen e teksteve.

2.	<p>LETËRSIA MAQEDONASE NË FUND TË SHEKULLIT TË XIX DHE FILLIMIT TË SHEKULLIT XX</p> <p>Nxënësi/nxënësja do të jetë i/e aftë të:</p> <p>- theksojë karakteristikat e letërsisë maqedonase në fund të shekullit XIX dhe fillimit të shekullit XX;</p>	<p>Dukuria, karakteristikat dhe përfaqësuesit kryesorë (1 orë)</p>	<p>Ushtrime për të zbuluar karakteristikat dhe përfaqësuesit.</p>	<p>- numëron karakteristikat e letërsisë maqedonase në fund të shekullit XIX dhe fillimit të shekullit XX;</p> <p>- numëron përfaqësuesit e letërsisë maqedonase në fund të shekullit XIX dhe fillimit të shekullit XX;</p>
	<p>- analizon rolin dhe rëndësinë e: Marko Cepnkov dhe Vojdan Çernodrinski.</p>	<p>Marko Cepenkov</p> <p>Vojdan Çernodrimski</p> <p>Lektyrat: Dy vepra të periudhës së autorëve maqedonas (Marko Cepenkov " Lejleku Siljan ", këngë popullore maqedonase) (2 orë)</p>	<p>Leximi i tregimeve nga M. Cepenkov sipas zgjedhjes së mësuesit.</p> <p>Leximi i një fragmenti nga shfaqja e V. Çernodrinski ("Dasma e përgjakshme maqedonase").</p> <p>Tregimi i fragmenteve të lexuara nga veprat.</p> <p>Ritregimi i fragmenteve nga punimet me çiftin ose në grup.</p> <p>Përgjigjuni pyetjeve duke kërkuar përgjigjen në tekste.</p> <p>Luan rol.</p>	<p>- numëron të dhënat bio-bibliografike për: Marko Cepenkov dhe Vojdan Çernodrinski;</p> <p>- kupton rëndësinë e Marko Cepenkov si përmbledhës i artit popullor;</p> <p>- zbuloi vendin dhe rolin e Vojdan Çernodrinski në krijimin e letërsisë dramatike maqedonase.</p>

KOMUNIKIMI

Nr. rend.	Rezultatet e mësimit	Përmbajtjet dhe konceptet	Aktivitetet dhe metodat	Standardet e vlerësimit
1.	<p>BISEDE</p> <p>Nxënësi/nxënësja do të jetë i/e aftë të:</p> <ul style="list-style-type: none"> - diskuton për një temë të lirë ose të dhënë; - dëgjon, ndan dhe klasifikon në mënyrë aktive informacionin dhe idetë sipas kërkesave; - njeh informacionin real; - merr pjesë në komunikim me qëndrimin e tij / saj; - respekton etikën e komunikimit; - dallon rolin e folësit (reporterit, dëshmitarit, narratorit); - jep një koment për një temë aktuale. 	<p>Të dëgjuarit</p> <p>Të folurit</p> <p>Biseda</p> <p>Diskutimi</p> <p>Komentimi</p>	<p>Ushtrime të dëgjimit aktiv.</p> <p>Ushtrime për tejkalimin e frikës dhe të folurit publik.</p> <p>Materialet video për vlerësimin e një folësi të mirë dhe të keq.</p> <p>Shqyrtimi dhe të shkruarit e llojeve të ndryshme të komenteve të mediave.</p> <p>Vetëvlerësimi i një komenti të bërë.</p> <p>Analiza e gjuhës në komente.</p>	<p>Nxënësit mund të:</p> <ul style="list-style-type: none"> - veçon elementët e kërkuar të fjalës ose tekstit; - klasifikon informacionin e paraqitur sipas kriterëve të dhëna; - bën pyetje të hapura në bisedë; - krijon dhe mbron pozicionin e tij në diskutim; - zgjedh leksikun, faktet dhe argumentet e duhura.

2.	TË SHKRUARIT - shkruan një mesazh; - shkruan tekste të shkurtra: lutje, ankesë, ofertë, kërkesë.	Mesazhi (porosia) Shkrimi i teksteve për qëllime praktike - lutje, ankesë, ofertë, kërkesë	Ushtrime për dërgimin e mesazheve të drejtpërdrejta dhe jo të drejtpërdrejta. Ushtrime për të shkruar një mesazh dhe për të kuptuar mesazhin e marrë. Ushtrime për shkrimin e një lutje. Ushtrime për shkrimin e një ankesë. Ushtrime për të shkruar një ofertë. Ushtrime për të shkruar një kërkesës.	- të hartojë një mesazh; - gjen një mesazh të fshehur; - përpiloni një lutje, ankesë, ofertë, kërkesë në lidhje me format e tyre specifike; - njeh tekste të ndryshme me qëllim praktik (lutje, ankesë, ofertë, kërkesë); - dallon tekstet me qëllim praktik (lutje, ankesë, ofertë, kërkesë) duke respektuar format e tyre specifike.
----	---	---	---	--

Vlerësimi i arritjeve të nxënësve	<p>Vlerësimi i rezultateve është i detyrueshëm dhe bëhet sipas normave ligjore. Përparimi dhe vlerësimi i nxënësve monitorohet dhe kryhet vazhdimisht gjatë mësimdhënies, me një përpjekje që nxënësit të tregojnë gjendjen reale në njohuritë e tyre, gjë që do t'i stimulojë ata për thellimin e tyre të përhershëm. Sipas natyrës së programit në lëndën gjuhë maqedonase për nxënësit nga komunitetet e tjera, vlerësimi mund të realizohet me gojë dhe me shkrim, me prezantimin e detyrave të përshtatshme të projektit, punimeve dhe të ngjashme.</p> <p>Instrumenti gojor përbëhet në përgjigjen e pyetjeve, bërjen e pyetjeve (nxënësve), prezantime, vetë-prezantim të përvojave dhe kuptimeve, pikëpamjeve dhe gjykimeve.</p> <p>Instrumenti i shkruar do të parapëlqejë veprat e shkruara, ushtrimet me shkrim, testet objektive të njohurive, testet e aftësive.</p> <p>Vlerësimi kryhet në një temë të caktuar, gjatë tremujorit, gjysmëvjetorit dhe fundit të vitit.</p> <p>Për nxënësit që tregojnë interes dhe sukses të jashtëzakonshëm organizohet mësimi shtues.</p> <p>Për nxënësit që nuk i marrin njohuritë në një shkallë të kënaqshme, detyrimisht organizohet mësimi plotësues.</p>
--	---

	Nxënësi vlerësohet me notë numerike.
Literatura dhe burime tjera	Teksti shkollor dhe doracakët të miratuar nga Ministria e Arsimit dhe e Shkencës dhe burime të tjera mësimore.
Fillimi i zbatimit të programit mësimor	Viti shkollor 2021/2022
Instituti/përfaqësues i programit	Byroja e Zhvillimit të Arsimit (BZHA)
Nënshkrimi dhe data e miratimit të programit mësimorë	nr. _____ _____ viti <p style="text-align: right;">MINISTRJA, Milla Carovska</p> <hr/>
Data e revizionit	